
Gemeente Amsterdam wordt aansprakelijk gesteld voor Windturbines Zuidoost

Bewoners en belanghebbenden verenigd in de Vereniging Spaar het Gein, Vereniging Gein3dorp, Stichting Stop Windturbines Geingebied en daarnaast ook individuele bewoners hebben de gemeente Amsterdam aansprakelijk gesteld voor alle materiële en immateriële schade die zij hebben geleden en nog zullen lijden ten gevolge van Programma Windenergie Amsterdam 2030.

In het bijzonder richten de zorgen en bezwaren zich op de beoogde locaties Gaasperplas en Weesperkarspel, aangezien die het meest pregnante toonbeeld vormen van de onbegrijpelijke en kwalijke keuzes en voornemens van de gemeente als het gaat om de plaatsing van reusachtige windturbines.

De gemeente Amsterdam wordt onrechtmatig handelen verweten, vanwege onbehoorlijk bestuur en het niet respecteren van het voorzorgsbeginsel. Nergens in Nederland worden turbines van 212 meter hoog zo dichtbij een woonwijk en midden in natuurgebied gepland. De voordelen wegen bij lange na niet op tegen de maatschappelijke nadelen en kosten, waaronder de te verwachten gezondheidsschade voor duizenden omwonenden en werkenden, de schade op de ecologische omgeving en op het (cultuur)landschap en de waardevermindering van omliggend vastgoed.

De beoogde locaties liggen bovendien in de nabijheid van het UNESCO-erfgoed Stelling van Amsterdam. Een verplichte HIA (Heritage Impact Analyses) is niet uitgevoerd, onduidelijk is wanneer deze gaat plaatsvinden.

Het plan is bovendien in strijd met het 'Ontwerpbesluit windturbines leefomgeving'. In het ontwerpbesluit is een minimale afstand tweemaal de tiphoogte tot een individuele woning als absolute eis opgenomen. De gemeente Amsterdam houdt geen rekening met deze eis, immers honderd woningen staan binnen deze minimale afstand. Al jaren is er massaal verzet tegen deze plannen maar bewoners voelen zich niet serieus genomen.

Belanghebbenden vinden dat de gemeente volstrekt onvoldoende stilstaat bij de te verwachten schade en hebben gemeend ook het juridische traject op te moeten starten.

Voor nadere informatie kunt u zich richten tot:

██████████

██████████

██████████

██████████

AANGETEKEND

Gemeente Amsterdam
t.a.v. college van Burgemeester en Wethouders
Amstel 1
1011 PN AMSTERDAM

OOK PER E-MAIL

Utrecht : 24 september 2024

Mr. G. Bosma
Advocaat

Inzake : Vereniging Spaar het Gein e.a./
Gemeente Amsterdam
Onze referentie : D104955
Uw referentie : (voorwaardelijke) ingebreke- en
aansprakelijkstelling

telefoon direct :
telefoon mobiel :
fax direct :
e-mail direct :

Geacht college,

Namens cliënten, de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid 'Spaar Het Gein', statutair gevestigd te Abcoude en aldaar kantoorhoudende aan het (1391 JE) Gein-Zuid nummer 24 alsmede de vereniging met volledige rechtsbevoegdheid 'Vereniging Gein3Dorp', statutair gevestigd te Amsterdam en aldaar kantoorhoudende aan de (1106 ZE) Cornelis Aarnoutstraat nummer 123 alsmede de stichting 'Stichting Stop Windturbines Geingebied', statutair gevestigd te De Ronde Venen en kantoorhoudende te Abcoude aan het (1391 GT) Gein-Zuid nummer 13 alsmede mevrouw D. Drenth, wonende te Amsterdam aan de (1106 ZT) Lambert Rimastraat nummer 140 alsmede de heer A. Coster, wonende te Abcoude aan het (1391 HW) Gein Noord nummer 64 alsmede de bewonersgroep Het Gein (Amsterdam Zuid-Oost) alsmede de bewonersgroep Het Geingebied (De Ronde Venen) alsmede de cliënten die vermeld staan op de als **bijlage** bij deze brief gevoegde aanvullende lijst, bericht ik u hierdoor als volgt.

Cliënten hebben als hoofddoel te voorkomen dat het project zal worden gerealiseerd als neergelegd in (de NRD voor) de Plan-MER en het (ontwerp-)Programma Windenergie Amsterdam 2030', in het bijzonder wat betreft de voorgenomen keuze van de locaties Knooppunt Holendrecht, Weesperkarspel, Gaasperplas en Diemersweg als zoeklocatie c.q. plaatsingsopties voor windturbines van ten minste 212 meter hoog, u wel bekend (hierna: 'het Project') en op te komen voor de belangen van diverse betrokkenen die gedupeerd zijn c.q. zullen raken indien het Project wel doorgang zou vinden.

In het bijzonder richten de zorgen en bezwaren van cliënten zich op de beoogde locaties Gaasperplas en Weesperkarspel, aangezien die het meest pregnante toonbeeld vormen van de onbegrijpelijke en kwalijke keuzes en voornemens van uw gemeente als het gaat om de plaatsing van windturbines.

Cliënten stellen u, de gemeente Amsterdam, hierbij formeel (bij voorbaat) aansprakelijk voor alle (im)materiële schade die zij – c.q. haar leden, wat de vereniging betreft – hebben geleden, lijden en zullen lijden ten gevolge van het Project.

De (te verwachten) schade ten gevolge van het Project is zeer aanzienlijk en heeft diverse componenten. Niet alleen de directe en indirecte financiële schade en gezondheidsschade van alle betrokkenen (bewoners en bedrijven in de omliggende gebieden) is groot, maar ook de ecologische omgeving en het (cultuur)landschap ondervinden significante schade ten gevolge van het Project.

Cliënten hebben daarom ten doel het Project en daarmee die schade primair te voorkomen en subsidiair die schade te beperken. Zij zullen zich ten volle daarop richten en in dat verband ook met kracht op (blijven) komen voor de getroffen c.q. in het geding zijnde belangen.

Cliënten wijzen uw gemeente op de vele kritische rapporten van artsen en andere deskundigen waaruit volgt dat serieuze (mentale) gezondheidsschade op zal treden bij omwonenden ten gevolge van de aanleg van windturbines¹, met alle schadelijke gevolgen van dien. En ook – juist (!) – ten aanzien van (nog) niet bekende effecten op gezondheid geldt dat dit een onaanvaardbaar risico is. In geen geval mag en kan worden 'geëxperimenteerd' met de gezondheid van mensen en dieren. Dat klemmt in deze temeer nu nergens in Nederland windturbines met zo'n hoogte als in het Project voorzien zo dicht op een woonwijk met aaneengesloten woningen worden geplaatst.

Cliënten zien zich in hun bezwaren en zorgen bovendien gesteund door diverse onderzoeken, onder meer van onderzoeksinstituut TNO. Uit onderzoeken van TNO is gebleken dat de woningwaarde van omliggende woningen ten gevolge van een project als hier bestreden drastisch daalt.²

Daarnaast zullen diverse externe veiligheidsrisico's ontstaan door het Project. Bijvoorbeeld door afvallend ijs en afbrekende wieken, met name boven de zich in (de ondergrond van) het projectgebied bevindende 40bar-hogedruk-gashoofdleiding, boven het in het project aanwezige complex van (drink)watervoorzieningen en de zich in de directe omgeving bevindende hoogspanningskabels.

Ook de ecologische schade voor beschermde soorten in de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam en de betrokken NNN-gebieden en de grootse landschapsschade is substantieel en onaanvaardbaar. De Gaasperplas, tezamen met het Geingebied, laat zich kennen door een veelheid aan insecten en bijzondere vogels, o.a. ooievaars, ijsvogels en uilen. De aanleg van de turbines, waarvoor grote hoeveelheden beton (>1000 ton) en staal naar dit kwetsbare gebied vervoerd en in grond gestort moeten worden, impliceert onherstelbare en bovengemiddelde schade. Bovengemiddeld, omdat er bijvoorbeeld bij Weesperkarspel geen enkele ontsluiting is. Er zal extra natuur verwoest moeten worden, waaronder ook vele bomen. Naast aanlegschade, zal er ook permanente schade aan flora en fauna ontstaan, bijvoorbeeld door de draaiende wieken (vogels), trillingen, geluidsoverlast en verontreiniging.

Om op dit moment niet meer te noemen: de plaatsing van windturbines op de beoogde locaties zou bovendien in strijd zijn met de eisen die volgen uit de aanwijzing van het naastgelegen UNESCO-erfgoed Stelling van Amsterdam. In dat licht is het ook kwalijk dat voor de plannen door uw gemeente nog niet eens een (verplichte) Heritage Impact Analysis is uitgevoerd.

¹ Zie bijvoorbeeld <https://www.windwiki.nl/> en voor de ervaringen van omwonenden rapport TNO-2022-P10127. Daarbij merkt cliënte op dat acht moet worden geslagen op de belangen van partijen zoals omwonenden, om situaties zoals ter zake Chemours en TATA Steel te voorkomen. Daarbij bleek immers helaas achteraf pas de schadelijkheid.

² Zie bijvoorbeeld rapport TNO-2022-P10374.

Zo ligt de locatie Weesperkarspel nagenoeg op de gemeentegrens en heeft een eventuele plaatsing direct impact op het riviertje 't Gein en haar stroomgebied. De overheid heeft de natuur- en cultureel-historische waarde van Geingebied al meerdere keren gewogen bij de aanleg van infrastructurele werken en in alle gevallen heeft de uitgebreide beoordeling geleid tot de keuze voor het behoud van het unieke karakter van het riviertje 't Gein en haar stroomgebied. Voor het behoud van het Geingebied heeft de overheid bovendien honderden miljoenen extra besteed. Plaatsing van een windturbine op de rand van het kleinschalige Geingebied is dan ook ernstige kapitaalvernietiging en ook nog eens destructief voor het kleinschalige karakter en de aanwezige fauna. Het verstoort de rust die nu overeenkomt met die van een stiltegebied. Plaatsing staat haaks op het beleid van het rijk en de provincie, welk beleid er volop op gericht is het unieke karakter in stand te houden.

Clënten zien zich genoodzaakt tot deze formele aansprakelijkstelling, nu door de gemeente Amsterdam niet of in ieder geval volstrekt onvoldoende lijkt te worden stilgestaan bij de mogelijke en te verwachten schade die door het Project wordt veroorzaakt. Dit terwijl vanuit verschillende hoeken en op veel momenten uitdrukkelijk is gewezen op risico's en hiaten in de plannen voor het Project. Wat dit laatste betreft wijzen cliënten onder meer op de inhoud van de vele zienswijzen die ingediend zijn tegen het de Plan-MER en/of het ontwerp-Programma Windenergie Amsterdam 2030³ alsmede op de inhoud van het advies van het Dagelijks Bestuur van het stadsdeel Zuidoost van uw gemeente⁴.

Het handelen door de gemeente Amsterdam kwalificeert als onrechtmatig, omdat de gemeente – reeds nu, zowel binnen het kader van als los van het bestuursrechtelijk (voor) traject – afwegingen maakt en besluitvorming voorbereidt en nastreeft die leidt tot onevenredige en disproportionele gevolgen. In feite lijkt het doel van de gemeente alle middelen (die zij nodig acht) te heiligen, ongeacht de consequenties. Dit terwijl de enorme maatschappelijke schade en kosten vele malen hoger zijn dan de maatschappelijke opbrengsten van het Project.

Ook de communicatie daarover richting inwoners, media en politiek is onvolledig en te rooskleurig.

Dat vigerende en toekomstige regelgeving zich verzetten tegen plannen als dit Project, lijkt de gemeente Amsterdam ook niet te deren. Dat geldt in het bijzonder wat betreft de nieuwe concept-normen voor windmolens (hierna: 'de Nieuwe Normering')⁵. Alle inspraakmogelijkheden en participatieconstructies ten spijt, gaat de gemeente (veel) te laconiek om met alle betrokken belangen.

Uit in het bijzonder de (ontwerp-)Programma Windenergie 2030 blijkt onmiskenbaar dat de locaties Weesperkarspel (5b) en Gaasperplas (5c) ook naar eigen opvatting van uw gemeente ongeschikt zijn voor plaatsing van de litigieuze windturbines, maar dat u desondanks toch tot de keuze van voormelde locaties komt uitsluitend omdat de andere door uw gemeente onderzochte opties nog slechter zouden zijn. Deze redenering is onbegrijpelijk, verre van draagkrachtig en ronduit stuitend met het oog op de ingrijpende effecten, niet in het minst juist in deze sociaal-economisch kwetsbare wijken.

Het handelen c.q. nalaten als hiervoor beschreven en bedoeld kwalificeert in de optiek van cliënten als onbehoorlijk bestuur en daarmee – ook civielrechtelijk – als onrechtmatig jegens cliënten.

³ Zie onder meer de zienswijzen van Spaar Het Gein d.d. 16 juli 2024, A. Grool d.d. 13 juli 2024, de Stichting Stop Windturbines Geingebied d.d. 16 juli 2024, de Vereniging Gein3Dorp d.d. 16 juli 2024 en C. Verberne mede namens Windalarm Noord-Waterland d.d. 17 juli 2024.

⁴ Finaal advies d.d. 16 juli 2024.

⁵ Zie het 'Ontwerpbesluit windturbines leefomgeving', strekkende tot wijziging van het Besluit activiteiten leefomgeving, het Besluit kwaliteit leefomgeving en het Omgevingsbesluit, in welke normering ook een minimale afstandsnorm is opgenomen van twee keer de tiphoogte; in casu zijn vele – ten minste 94 - woningen binnen deze afstand gesitueerd.

De vergelijking kan gemaakt worden met het handelen van de Staat in de zaak van omwonenden van bijvoorbeeld Schiphol en Tata Steel, die hinder ondervinden. De Staat heeft in die kwestie in strijd met het EVRM geen passende belangenafweging gemaakt tussen omwonenden en de luchtvaart c.q. luchthaven respectievelijk de staalbedrijfsactiviteiten. De gemeente Amsterdam begaat in dezen een vergelijkbare fout, welke zeer grote gevolgen kan/zal hebben. Het feit dat uw gemeente willens en wetens desondanks doorzet op die koers, is onrechtmatig.

Cliënten wijzen in dat verband ook uitdrukkelijk op het voorzorgsbeginsel, kort gezegd inhoudende dat de overheid zich moet onthouden van potentieel schadelijk handelen en/of beschermende maatregelen moet nemen tegen mogelijk schadelijke milieu- en/of gezondheidseffecten van handelen, besluiten en situaties, ook als die effecten nog niet onomstotelijk zijn bewezen. Het beginsel geldt dus ook/juist bij de vraag hoe te handelen bij (wetenschappelijke) onzekerheid.

Cliënten zullen alles in het werk (moeten) (blijven) stellen om uw gemeente op deze onverkwikkelijke route te stuiten en zijn door uw handelen derhalve genooddaakt substantiële kosten te maken, waaronder kosten voor deskundigenadvies en juridische bijstand.

Bovendien leidt het handelen van uw gemeente tot enorme bedragen aan zogenoemde 'schaduw schade', waarvoor de bestuursrechtelijke mogelijkheden voor nadeelcompensatie geen of volstrekt onvoldoende dekking zullen vormen.

Cliënten begrijpen heel goed dat (ook) de gemeente Amsterdam zich moet inspannen als het gaat om verduurzaming en de in dat verband beoogde energietransitie. De prijs daarvoor is met dit Project echter onevenredig hoog. Die duurzaamheidsambities kan uw gemeente bovendien ook heel goed op andere en betere manieren bereiken, zoals ondermeer afgesproken en beoogd in de lopende RES-plannen. De plannen van het Project zoals deze thans voorliggen zullen een tegengesteld effect hebben. In plaats van *duurzaam* lijkt het Project voorlopig alleen maar heel *duur* te worden. Let wel, voor veel partijen, ook voor de gemeente.

Cliënten hopen en verwachten dat uw gemeente tijdig tot inkeer zal komen en zal afzien van het Project. Primair roepen cliënten uw gemeente daartoe hierdoor uitdrukkelijk op c.q. sommen cliënten uw gemeente daartoe.

Na de oordeels- en besluitvorming van uw gemeenteraad als voorzien in de komende tijd betekent dit – overigens uitdrukkelijk subsidiair, namelijk in het onverhoopte geval dat uw gemeente niet zal afzien van het verder vervolgen van de plan- en besluitvorming voor het Project – in ieder geval (ook):

- a. dat uw college van Burgemeester en Wethouders namens uw gemeente zo spoedig mogelijk onvoorwaardelijk en onherroepelijk bevestigt dat zij het door de stadsdeelcommissie Zuidoost op 25 juni 2024 aangenomen Ongevraagd Advies 'Minimale afstand woningen-windturbines' alsmede de Nieuwe Normering onverkort in acht neemt ongeacht of die Nieuwe Normering in wet- en regelgeving of anderszins dwingend zal worden vastgelegd en dat uw College duidelijk maakt hoe het om wil gaan met de Nieuwe Normering wat betreft het Project en (derhalve cumulatief);
- b. dat, indien blijkt dat aan voormeld Ongevraagd Advies en de Nieuwe Normering zonder gebruikmaking van – ook wat uw gemeenteraad betreft kennelijk (al dan niet vooralsnog) niet-aanvaardbare – afwijking c.q. ontheffing niet kan worden voldaan, uw College nooit tot vergunningverlening zal overgaan voor het Project en (derhalve cumulatief);
- c. dat de gemeenteraad alsdan besluit dat geen uitvoering meer gegeven mag worden aan de verdere uitwerking, voorbereiding en uitvoering van het Project en dat geen uitvoering meer mag

worden gegeven het (ontwerp-)Programma Windenergie Amsterdam 2030 (dan wel vergelijkbare plannen en initiatieven) dan wel dat dit (ontwerp-)Programma wordt ingetrokken.

In het bijzonder verzoeken cliënten uw gemeente schriftelijk aan hen te bevestigen dat uw gemeente niet zal overgaan tot uitgifte van gronden voor en/of aanbesteding van (de ontwikkeling van) het Project aan derden c.q. 'de markt', althans in ieder geval niet zonder tijdig voorafgaand nader overleg met cliënten en niet zonder voorafgaande duidelijkheid over de in de vorige alinea sub a tot en met c genoemde punten.

Indien en voor zover uw gemeente toch tot uitgifte/aanbesteding/gunning zou overgaan, dan verzoeken en zo nodig sommen cliënten u aan hen schriftelijk te bevestigen dat dit voorwaardelijk zal zijn, namelijk dat van uitgifte, aanbesteding en/of gunning geen sprake zal zijn als blijkt dat sprake is van de situatie als hiervoor bedoeld onder sub a en b en/of c.

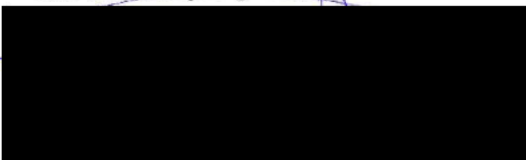
Cliënten zullen haar vordering(en) zo nodig ook doorleggen naar de uiteindelijke partijen/initiatiefnemers die daadwerkelijk tot ontwikkeling, realisatie en exploitatie van het Project zullen overgaan. Dit zullen die betreffende derden dan ook serieus in hun afwegingen en besluiten moeten (kunnen) meenemen. Indien en voor zover uw gemeente derhalve toch tot uitgifte/aanbesteding/gunning zou overgaan, dan gaan cliënten ervan uit dat u derden daarbij ook expliciet zult wijzen op en informeren over de betrokkenheid en standpunten van cliënten inclusief de inhoud van deze brief; ook daarvan ontvangen cliënten graag een schriftelijke bevestiging.

Alle hiervoor in deze brief gevraagde schriftelijke bevestigingen zien cliënten graag **zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen 14 dagen na dagtekening van deze brief** tegemoet, waarvoor alvast dank.

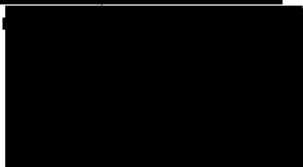
Mocht van voormelde inkeer en/of voormelde onthouding van dan wel voorwaardelijke uitgifte en aanbesteding echter niet blijken, dan stellen cliënten uw gemeente reeds nu voor alsdan uitdrukkelijk in gebreke en stellen cliënten uw gemeente reeds nu voor alsdan uitdrukkelijk aansprakelijk voor alle schade en kosten die daarvan het gevolg is/zijn.

Cliënten behouden zich in dit stadium alle rechten voor.

Met vriendelijke groet,

Gerben Bosma

Bijlage: aanvullende cliëntenlijst

